

Corticosteroiden

Stofnaam	Merksnaam	Generiek (zonder merksnaam)
beclometason		Beclometason
beclometason/mesalazine		Beclometason/mesalazine
betamethason	Betnesol [®]	
	Celestone [®]	
budesonide	Budenofalk [®]	
	Cortiment [®]	
	Entocort [®]	
hydrocortison		Hydrocortison
methylprednisolon	Depo-Medrol [®]	
	Solu-Medrol [®]	
prednison		Prednison
prednisolon		Prednisolon

Wat zijn corticosteroiden?

Corticosteroiden danken hun naam aan het feit dat ze lijken op cortisol, een steroïde hormoon dat in de bijnier wordt gemaakt. Cortisol is een lichaamseigen hormoon met veel functies in het lichaam, waaronder het remmen van ontstekingen.

Corticosteroiden kunnen over het algemeen veel sterker allerlei ontstekingen remmen dan het natuurlijke cortisol.

Wanneer krijg je corticosteroiden?

Je krijgt een stootkuur corticosteroiden als je een opvlaming van je IBD hebt. Dit betekent dat je de medicijnen voor relatief korte tijd krijgt. Corticosteroiden worden vaak een 'paardenmiddel' genoemd. Je hoeft je hier geen zorgen om te maken. Ze werken goed bij opvlamingen en worden daarom vaak voorgeschreven als inductiebehandeling (om de ziekte rustig te krijgen).

Welke corticosteroiden?

Er zijn verschillende corticosteroiden. Sommige corticosteroiden werken plaatselijk (lokaal), voornamelijk in de darmen, zoals beclometason, betamethason en budesonide. Corticosteroiden die door het hele lichaam werken kunnen bijwerkingen veroorzaken. En lokaal werkende corticosteroiden soms ook. Voorbeelden hiervan zijn hydrocortison, methylprednisolon, prednisolon en prednison.

- Budesonides zijn corticosteroiden, die zeer effectief kunnen zijn om in remissie te komen. Het geneesmiddel werkt in het laatste stukje van de dunne darm of in de dikke darm.
- Budenofalk[®] komt vrij vanaf het laatste deel van de dunne darm en het eerste deel van de dikke darm. Budenofalk[®] is vooral geschikt voor de behandeling in de dikke darm. Budenofalk[®] is eveneens geschikt voor de behandeling van collagene colitis.
- Cortiment[®] wordt vrijgegeven in de hele dikke darm. Cortiment[®] is vooral effectief bij een linkszijdige colitis ulcerosa.
- Entocort[®] komt vrij vanaf het laatste deel van de dunne darm en het eerste deel van de dikke darm. Entocort[®] is vooral effectief als de ziekte in het begin van de dunne darm zit en ook in het laatste deel van de dunne darm.

Wanneer kan ik corticosteroiden het beste innemen?

- Neem pillen 's ochtends in, bij je ontbijt of direct daarna. Het lichaam maakt namelijk 's ochtends de meeste cortisol aan. Door inname in de ochtend boots je de natuurlijk situatie het beste na. Neem je de pillen later op de dag in, dan kun je met slaapproblemen te maken krijgen.
- Zetpillen en klysma's kun je het beste 's avonds inbrengen, omdat ze er dan de hele nacht in blijven en daardoor een langere inwerktijd hebben.

Niet alle medicijnen zijn uitwisselbaar

Wisselen van merk medicijn door gedwongen overstappen op een ander merk kan voorkomen. Oorzaken hiervoor kunnen zijn: voorkeursbeleid van zorgverzekeraars, inkoopbeleid van zorgverzekeraars en apothekers, of tekorten. Wisselen hoeft bij de meeste mensen geen problemen op te leveren. In bepaalde gevallen brengt het wisselen van medicijnen risico's voor je gezondheid met zich mee. In dat geval besluit de arts in samenspraak met jou dat een specifiek merk nodig is voor optimale behandeling.

Meldpunt medicijnproblemen

Zijn jouw medicijnen niet meer te krijgen of moet je verplicht overstappen op een ander medicijn?
<https://vragenlijst.dezorgvraag.nl/meldpuntmedicijnenibd>

Afbouwen bij langer gebruik

Als je corticosteroiden gebruikt die over het hele lichaam werken en je gebruikt deze langere tijd, bespreek dan met je arts hoe je de corticosteroiden afbouwt. Afbouwen wil zeggen dat je steeds minder corticosteroiden gebruikt. Dit is belangrijk, omdat je lichaam tijdens de behandeling met dit middel zelf minder cortisol aanmaakt. Als je corticosteroiden langzaam afbouwt, krijgt je lichaam weer de kans om zelf cortisol aan te maken. Als je direct zou stoppen, krijg je last van misselijkheid en vermoeidheid.

Let op!

- Blijf uit de buurt van mensen die waterpokken of herpes zoster (gordelroos) hebben, zeker als je deze ziekte zelf nog nooit hebt gehad.
- Vertel je arts als je nog niet de mazelen hebt gehad.
- Overleg altijd met je arts als je gevaccineerd moet worden voor bijvoorbeeld een buitenlandreis. Mogelijk reageert je lichaam onvoldoende op een inenting vanwege het gebruik van corticosteroiden.
- Calcium en vitamine D worden vaak samen met corticosteroiden gegeven om te beschermen tegen botafbraak. Heel soms, als je corticosteroiden langer dan drie maanden gebruikt, is het gebruik van een botbeschermmer zoals bisfosfonaat een mogelijkheid.
- Meld altijd bij je arts als je moet worden geopereerd en je gebruikt nu of korter dan een jaar geleden corticosteroiden.
- Neem nooit een dubbele dosis om een vergeten dosis in te halen.
- Mocht je allergische reacties van hulpstoffen krijgen en bij het gebruik van andere medicatie: lees de bijsluiter van het medicijn goed.

Bijwerkingen

Bijwerkingen treden minder vaak op bij lage doseringen, en vaker bij hoge doseringen. En vooral bij corticosteroïden die in het hele lichaam werken. Voorbeelden hiervan zijn hydrocortison, methylprednisolon, prednisolon en prednison.

- Bij het gebruik van een klysma of zetpillen kun je last krijgen van een prikkelend gevoel in de anus. Krijg je corticosteroïden via een injectie, dan kan er een pijnlijke plek ontstaan op de plek van de injectie.

- Ook kun je last krijgen van maag- of darmklachten zoals misselijkheid, winderigheid en diarree.

- Je kunt een verandering merken in je gevoel en stemming. Je bent bijvoorbeeld energiever, prikkelbaarder, rusteloos, angstig, futloos of vermoeid. Dit verschilt per persoon.

- Onrustiger slapen of last van nachtmerries komen ook voor.
- Er kunnen verschijnselen van diabetes (suikerziekte) ontstaan. Dit merk je onder andere doordat je meer dorst hebt en meer moet plassen. Mensen die diabetes hebben, kunnen daarom tijdens de behandeling met corticosteroïden meer insuline of bloedsuiker verlagende tabletten nodig hebben. Na de behandeling verdwijnt de diabetes meestal weer.

- Je hebt een grotere kans op het krijgen van infecties en wonden kunnen minder goed genezen.
- Je kunt last krijgen van huidreacties en jeuk. Neem dan altijd contact op met je arts.
- Toename bloeddruk en oogboldruk (glaucoom).
- Gewichtstoename. Ook als gevolg van het vasthouden van vocht. Ook kun je een opgezwollen gezicht krijgen of een zogenaamde 'buffelsrug' (dikke nek).
- Je huid kan dunner worden, waardoor je mogelijk eerder last krijgt van blauwe plekken en streepvormige littekens (striae).
- Er kan verlies van botweefsel (osteoporose) optreden.

Bij gebruik van corticosteroïden gedurende meerdere maanden:

- Er is een kleine kans dat je een blijvende vertroebeling van de ooglens (cataract) ontwikkelt.
- Er is een verhoogde kans op acne (jeugdpuistjes) en overmatige haargroei, vooral in het gezicht. Soms treedt dit al snel op.

Kinderwens en zwangerschap

Overleg altijd met je arts over het gebruik van corticosteroïden als je een kindwens hebt of zwanger bent. Je kunt meestal de corticosteroïden blijven gebruiken.

Borstvoeding

Corticosteroïden gaan in kleine hoeveelheden over in de moedermelk, maar hebben geen nadelig effect op de baby. Overleg met je arts over het gebruik van corticosteroïden voordat je borstvoeding gaat geven.

Meer informatie over medicijnen

- Op www.crohn-colitis.nl vind je meer informatie over corticosteroïden en andere IBD-medicatie
- Je kunt onze brochure 'Medicijnen bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa' downloaden en bestellen via de website
- Je kunt de factsheets mesalazines, corticosteroïden, immunosuppressiva en biologische geneesmiddelen downloaden en bestellen via de website.

6 tips

voor het juiste medicijngebruik

- 1 Met regelmaat op vaste tijdstippen.
- 2 De juiste dosis.
- 3 Niet zomaar overslaan of stoppen.
- 4 Bespreek bijwerkingen met je arts.
- 5 Vertel je arts als je medicijnen of voedingssupplementen zonder recept gebruikt.
- 6 Heb je een kinderwens? Vertel dit altijd aan jouw arts.

CROHN & COLITIS NL
Met elkaar sterker

Deze factsheet vervangt de medicijn-bijsluiter niet. Neem bij vragen altijd contact op met je arts.